

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulă 6.

SIBIŪ, 15 IUNIŪ 1895.

Anulă XXVI.

DIN VIÊȚA METROPOLITULUI SILVESTRU.

Luni a doua și de Pascile anului curentă, a eșittă din vieță arhiepiscopulă și metropolitulă Bucovinei și Dalmației *Samuilă Morariă-Andrieviciă*, unulă din cei mai valoroși, mai meritați și mai iubiți archipăstoră ai bisericei ortodocse române.

Totă poporulă română fără deosebire s'a asociată profundei dureri a frațiloră bucovineni pentru această mare pierdere, și totă presa noastră națională a schimbată pentru câte-va zile vestmântulă celă albă ală septemănei luminate cu vestmântulă celă negru ală jalei și întristărei pentru pierderea veneratului archiereă, carele a purtată cu atăta credință, zelă și demnitate toiagulă archiepăstorescă.

Organulă Asociaționei transilvane, carele pörtă pe steagulă seă înalta devisă a literaturăi și culturăi poporului română, nu putea, nu -l era iertată a rămăne afară din corulă condolențiloră, căci reposatulă prin faptă și prin cuvântă a fostă ună distinsă factoră și neobosită conlucrătoriă întru propagarea literaturăi și culturăi poporului seă, și prin acăsta întru luminarea, înaintarea și fericirea aceluia. Ear o privire asupra vieței ilustrului bărbată ni se impune în acestă momentă ca o sântă datorință cătră presentă și venitoriă.

Metropolitulă Silvestru, fiulă preotului Gherasimă, mama Zamfira, s'a născută în satulă Mitocolă-Dragomirnei la 14 Novembre 1818, și a priimită numele de boteză Samuilă,

care apoi la intrarea sa în statul monachal l'a schimbată cu numele Silvestru.

Tinerul Samuil a parcurs clasele scôlei elementare în Suceava, ear studiile gimnasiale și teologice le a făcută în Cernăuți.

După terminarea acelora s'a căsătorit, și întrându la 29 Iuniu, ziua S. S. Apostoli Petru și Pavel, în statul preoțesc, a fostă ordinară în satul Ceahor de lângă Cernăuți, mai întâi administrator, ear la unu an parochă. În postul acesta, la care apoi s'a adausă și celă de protopresbiteră ală tractului Cernăuților, a stată 20 ani, purtându oficiul seă cu zelă și devotamentă, avându o deosebită îngrijire pentru scôlele tractuale, resadnițele culturei poporului seă credinciosă.

La anul 1862 eruditul și activul bărbat a fostă chîamată în consistoriul episcopesc, mai târziu arhiepiscopesc, și la 1865 a fostă înaintată la trépta de consiliară consistorială.

Remânându veduvă, la 1874 intră în statul monachal, luându numele Silvestru, la 1877 înaintă la trépta de archimandrită și la 1880, fu numită arhiepiscopă și metropolită ală Bucovinei și Dalmației.

Precum în cele bisericesci, așa și în cele civile ale țerei și ale statului reposatul a lucrată cu bărbația admirabilă și devotamentă neîntrecută, și de aceea s'a și putută bucura de înalte onoruri. În mai multe periode a fostă alesă deputată în dieta țerei și în senatul imperială, membru în comitetul țerei, vice-presidentă ală „Societății române“ din Bucovina și multe alte corporațiuni literare și culturale, și în cele din urmă numită „doctoră ală s. teologii.“

Activitatea metropolitului Silvestru pe tôte terenele vieții publice a fostă fôrte assiduă și mănósă. Înființarea de fonduri pentru ammeliorarea stărei materiale a preoțimei eparchiale, pentru veduvele și orfanii preoților, pentru îmbunătățirea salariilor învățătoresci, pentru ajutorirea tinerimei

scolare de ambe secșele și multe altele de acestu feliu voru perena memoria iubitelui archipăstorii; ear numeroșele scrieri, preste 30 la număr, cu deosebire bisericesci și scolare, precum și înființarea și înzestrarea tipografiei archiepiscopesci pentru înmulțirea și răspândirea acelora și a altor scrieri folositore, voru pune numele metropolitului Silvestru alu Bucovinei între primele nume de onóre ale bărbaților nostri, cari s'au distinsu întru luminarea poporului lor. Și ca unii, cari amú fostu fericiți a cunoșce pre răposatulú și în persónă, constatămú, că nu este figură oratorică, ci purulú adevêrú, ceea-ce predicatorulú catedralei, Dr. Stefanú *Saghinú*, dice în frumosulú cuvêntú funebru dela immormêntarea iubitelui părinte:

„Da! activitatea defunctului e cunoscută înaintea ómenilorú și înaintea lui Dumneđeú. Nu voiú, și inima mea este și prea sdrobotită de durere și amărăciune, ca se potú înșira aici, după obiceiulú panegiricilorú, tóte faptele mărețe ale repositului; acésta s'a făcutú de alții la multe alte privilegiuri în modú multú mai elocuentú. Ajungă se relevezú în acestú momentú, că nici o instituțiune pentru creșterea poporului în credință și întru frica Domnului, nici o instituțiune de cultură, de binefacere, de progresú, care a esistatú și esistă în țeră, n'a rămasú, fără ca scopurile ei se fi fostú îmbrățișate și promovate de repositulú cu căldura și zelulú unui mecenate“.

Astfelú prevedința divină, care a datú Bucovinei pre acestú bărbatú, l'a și înzestratú cu putere de susú, l'a învrednicitú a ajunge 77 ani ai vieței, și a făcutú realitate dorința inimei lui, esprimată la întronarea sa, după căldurosulú discursú alú repositului baronú Alecsandru *Vasilco*, când noulú archipăstorú, privindú asupra miilorú de credincioși, cari cu fețe vesele cântau în fața bărbatului doririlorú sale, díse: „*Dee Domnulú, ca activitatea mea ca archiepiscopú și metropolitú se fiă astfelú, ca precum la întrarea Mea serbătorescă în acestú palatú me însoțescú miú și miú de*

credincioși cu fețe vesele și pline de bucurie, așa la eșirea Mea pentru veci din acestu palat, aceste mi de credincioși se me petrecă în ultimul meu drum, ce-lă voi face, cu lacrimi și petrunși de durere“.

La ziua SS. Apostoli Petru și Pavelu 1893, a sêrbatâ adormitulü în Domnulü, și cu elü împreună toți filii bisericei sale, iubileulü de 50 ani al preoției veneratului seü părinte; dar salutara lui activitate din acestu periodü l'a făcutu neuitatü, nemuritoriü, și în istoria bisericei ortodoxe române, lângă gloriosele nume ale unui Antimü alü Munteniei, Veniaminü alü Moldovei, Andreiü alü Ungariei și Transilvaniei, va străluci și numele *Silvestru alü Bucovinei*.

Fiă-i țerâna ușorâ! Fiă-i memoria întru binecuvântarea neamului seü!

Z. Boiu.

INSTALAREA METROPOLITULUI

Dr. VICTORÜ MIHALYI de APSA.

În fine, după veduviâ de apröpe trei ani, și scaunulü metropolitanü gr. cat. de Alba-Iulia și Fägărășü este întregitü, și la 14/26 Maiü a. c. noulü metropolitü Dr. *Victorü Mihalyi* de *Apsa*, care döue decenii a păstoritü diecesa Lugojuului, a fostü instalatü cu rarâ solemnitate în scaunü, funcționândü ca comisarü alü scaunului papalü Esc. Sa Episcopulü Oradiei-marî *Michailü Pavelü*, ear ca comisarü gubernialü asistândü consiliarulü aulicü G. *Szatmáry*.

Nu este problema acestorü șiruri, a însera festivitățile cele impunătore, ce s'aü succesü în aceste zile de bucuriâ, dela plecarea din Lugoju a mirelui bisericei, în totü percursulü călătoriei: primirea cea festivâ în reședința metropolitanâ, bubuitulü trêscurilorü, lumina feericâ a conductului, farmeculü muzicei și cântärei, însufleșirea imniilorü aclamațiunii din partea poporului, frumșeșea cultului divinü alü instalärei, mulțimea și opulența meselorü festive cu însufleșitele lorü toaste, veselie concertelorü și salturilorü, cu cari tinerimea din tôte

părțile a decoratū și invioratū aceste sērbări. Tóte acestea le-a descrisū în modū laudabilū pressa nóstră națională și în parte și cea străină, ambe bine reprezentate, și ȓilele acestea suntemū siguri că vorū plini o frumósă pagină în istoria poporului nostru.

Ceea-ce însē a datū acestorū sērbări lustrulū celū ade-vēratū, care va rēmāné și după-ce ne vom întórce dela poesia acestorū memorabile ȓile la prosa vieȓei cotidiane, este *iubirea și încrederea poporului* cătră ilustra persónă a alesului seū, iubire pentru iubire, și triumfulū acesta alū voinȓei poporului asupra tuturorū uneltirilorū contrare, cari și acéstă manifestare a iubirei tindeaū se o falsifice, vrēndū se impunā bunului poporū unū omū străinū, unū tatā vitregū, care nici la repeȓitele și stāruitoarele rugări ale filorū seī nu și-a întorsū inima spre dēnșii.

Este unū ce fórte îmbucurătoriiu simpatia aceea nefățarită a poporului românū cătră bărbatulū doririlorū sale, precum și sanȓiunea p. înaltă și preconisarea bisericéscă, ce s'a datū votului bisericeī. Dar ca din păcharulū acestui nectarū se nu lipsésca nici amărăciunea imbecilităȓii omenescī, eatā și partea inversă a lucrului: o parte a bisericeī lipsesce chiar dela înalta solemnitate, la carea pe toȓi îi chiamă serbătórea instalărei capului bisericeī. Cum se póte, că pe când aici sunt reprezentate chiarū și biserici străine, pe atunci factorii, cari staū în fruntea acelei părȓi seū chiar a acelorū părȓi a bisericeī de unū ritū și de una credinȓă se stea indiferenȓi și cari după cuvēntulū scripturei sē caute mai multū cele deșerte ale ómenilorū, decât cele eterne dumneȓesci?

Istoria va pronuncia sentinȓa sa și asupra acestui faptū.

Eară noi, ca cei-ce facemū parte din iubita nóstră Asociaȓiune transilvană, carea conservā cu scumpētate legătura cu suprema nóstră instituȓiune sciinȓifică și culturală, carea cu puținū mai nainte a chiămatū pre bărbatulū sērbătoritū între membrii seī onorari, ne asociāmū opiniunei publice a poporului nostru și aducemū noulū Metropolitū omagiile înaltei stime, ce datorimū demnităȓii, erudiȓiunei și meritului.

DELA CONGRESULŢ BIZERICEI ORTODOCSE ROMÂNE DIN UNGARIA ŞI TRANSILVANIA.

CongresulŢ bizericeii ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, care după lege avea să se întrunească la 1 Octobree 1894, însă din fatalele „consideraţiunii politice“ ale guvernului, pe lângă toate solicitările, abia s'a pututŢ deschide la 7/19 MaiŢ a. c., afară de multe alte concluse meritorie în afaceri bizericesci, scolare şi fundaţionale, a luatŢ poziţie hotărîtă şi faţă cu nefericitele legi aşa numite politico-bizericesci, combătute şi repudiate atâtŢ în sinódele parohiale, protopresbiterale şi eparchiale ale bizericeii ortodocse române, cât şi în numéroşele adunări interconfesionale ale poporului românŢ. CongresulŢ dar a hotărîtŢ, că bizerică ca atare nu recunoşce de validă căsătoria, carea n'a fostŢ încheiată după canónele bizericesci.

Hotărîrea congresuluiŢ în această privinţă este cea următoare :

1. CongresulŢ ŢiindŢ contŢ cu părere de rău de tendinţa legilorŢ noue bizericesci, stricăcioşe bizericeii, aprobă paşii întreprinşi din partea eparchiilorŢ şi a archiereilorŢ, întru combaterea lorŢ, şi enunţă, că şi în viitorŢ va lupta pe toate terenele legale, ca aceste legi să se casseze.

2. Biserica ortodocsă română numai aceea căsătoria o va considera de validă din punctŢ de vedere bizericescŢ, care va fi încheiată după prescrişele bizericeii, decŢ credincioşii şi *după introducerea căsătoriei civile vorŢ trebui să se supună căsătoriei bizericesci.*

3. Toate căsătoriile, cari pe lângă actulŢ civilŢ nu vorŢ fi încheiate şi după prescriştele canonice bizericesci, se declară de nevalide.

4. Pentru de a face o uşurare óre-care credincioşilorŢ, se decide, că vestirile bizericesci pentru publicitate se reducŢ la una, ear licenşele se casséză.

5. Ca rebonificare pentru cassarea licențelor, congresul decide, ca protopresbiterii să se escontenteze cu anumite sume din partea eparchiilor.

6. Cu privire la divorțuri congresul decide, că se vor face totu în înțelesul canónelor, dar procedura matrimonială are să se ușureze și să se simplifice, și astfel regulamentul de divorț se va lua la revisiă.

7. După introducerea matriculelor civile, biserica va continua a-și conduce după dispozițiile de până acum, cu totă esactitatea matriculele sale, cari vor servi ca controlă față de matriculele civile.

În fine consistoriul metropolitan se însărcinează, a face o instrucțiă detaiată la timpul se, referitoare la punerea în lucrare a celorl decise.

Ba congresul a mersu cu unu pasu și mai departe, și pre doi membri ai se (deputatul dietalu *Ioană Beleşu* și membrulu casei magnașilor Dr. *Iosifă Gallă*), cari contra așezămintelor bisericei loră au votatu pentru proiectele guvernulu, nu i-a verificatu, cu tóte că în formă alegerile au fostu neescepționabile, ci a hotărítu a ținé în suspensú verificarea loră, până se va pronuncia sinodul archierescu, decă și încât acei doi deputați congresuali au vâtematu, ori nu, principiile și disciplina bisericei loră?

Conclusul luatú din partea congresulu în acéstă privință, este celú următoriu:

„Alegerile deputașilor Dr. Iosifă Gallă și Ioană Beleşu în partea formală se află în ordine; considerându înse, că numiții aleși deputași, ca membri ai legislașionet țerei, în cestiumile așa numite politico-bisericesci au luatú o finută, care stă în contrastú cu simțeméntulú generalú alú clerulu și poporulu nostru, și cu espresese declarașionet ale sinódelorú eparchiale, și ale altorú corporașionet bisericesci din întrégă provincia noastră metropolitană, cari află în respectivele proiecte de legi unú evidentú pericolú

pentru interesele vitale ale bisericii noastre: cestiunea verificării numișilor doi deputați se ține deocamdată în suspensă, și sântulă sinodă episcopescă ală provinciei noastre metropolitane este rugată, a se pronunța pe bazele canonice ale disciplinei bisericesci, dacă acești doi membri ai bisericii în casurile concrete sunt, ori nu, culpabili de vătămarea principiilor și a disciplinei bisericesci". —

Din celelalte concluse luate mai amintimă, că față cu art. de lege XXVI, privitoriu la urcarea salariiloră învățătoresci etc., consistoriulă a întreprinsă o colectă, din carea aă rezultată 72,664 fl. 78 cr., și congresulă a hotărîtă și modalitatea împărțirii acestoră ajutore între eparchiă, precum și continuarea colecteloră.

În privința *averiloră bisericesci* s'aă luată concludă, a se prepara pe cale constituțională unificarea administrărei loră în tótă provincia metropolitană.

Ca ună momentă înălțătoriu însemnămă în fine, că cu pietate s'a celebrată doxologiă pentru plinirea iubileului de 25 ani ai vieței constituționale a bisericii ortodoxe, și în necsă cu acăsta s'a sərbătă parastasă pentru sufletele mariloră bărbați ai bisericii: metropolitulă *Andreiă* și fundatorulă *Emanuilă Gojdu*.

SCOLA CIVILĂ DE FETE A ASOCIAȚIUNEI.

Preste puține zile scola civilă de fete a Asociațunei, împreunată cu internată, va fi chiamată a proba de nouă vitalitatea și progresarea sa; și esamenele publice, ce se voră ține după programa publicată în Nr. 5 ală acesteai foi, voră avé se dea sémă înainte publicului, decă scola acăsta a pestrată și încătă a sciută păstra și în anulă espirată bunulă prestigiu, de care s'a bucurată până acum.

Scola acăsta dela înființarea ei, și cu deosebire dela anulă 1892, când a dobândită dreptulă de publicitate, a fostă în continuă desvoltare și creștere, atătă în ce privesce edu-

cațiunea și instrucțiunea, cât și în privința numărului elevelor, cari o cercetază, atât interne cât și externe.

În anul respirat 1894/5 numărul elevelor a fost cel mai mare dela întemeierea școlii în uestiune, atât de mare, încât spațiul a devenit prea strimț, și comitetul Asociațiunei se ocupă deja cu ideea lărgirei și amplificării ei.

Ca o completare a claselor și o tranzițiune dela viața școlară la cea familiară, școlă acesta are de mai mulți ani și un al IX-lea curs numit complementar, în care se dă elevelor instrucțiunea de lipsă întru înmulțirea cunoștințelor lor teoretice, dar totdeodată și în cunoștințele cele mai necesare practice ale economiei de casă: bucătărit, lucrul de mână femeescă ș. a.

Desvoltarea firască a lucrului aduce cu sine, ca paralelă cu acest curs complementar, școlă cu timpul să se provadă și cu câte un curs special de *musică și cântare, caligrafia, desenul și pictura*, apoi *bucătărit, cusut* ș. a., cari aparțin sferii economiei femeesci, ca astfel fetițele, cari au terminat cursul școlar, se pot îmbrățișa și vre-una din aceste specialități, și la eșirea din școlă se fiă pregătite de ajuns, a pute intra în viața practică.

Una din problemele acestei școlii în dezvoltare este fără îndoială și *cursul pedagogic*, după numirea din România *cursul normal*, care se pregătesc pre elevele pentru statul învățătoresc; însă cu această idee se ocupă deja de mai mult timp autoritățile noastre bisericesci și școlare, și credem că nu mai e departe timpul, când în privința acesta vom vedea făcându-se un salutar început. Căci întocmai precum pentru educațiunea băieților se receră școlii normale se pădăgogice, așa și pentru creșterea și instruirea fetițelor de etate mai naintată se ceră puteri didactice femeesci; dar și împregiurările speciale ale patriei noastre impună autorităților noastre bisericesci datorința, de a înființa și susține, fiă în toate diecesele deosebit, fiă prin întrunirea acelor, câte o *pedagogia pentru fete*.

Școlile de fete, ală căroră numără și la noi cresce din ce în ce, reclamă neapărată și o pedagogiă pentru fete; căci pedagogiile de stată din patriă nu dau garanțiile de lipsă pentru crescerea *bisericească* și *natională*, ce o cerem noi ca o condiție neapărată a educației seculului femeescă.

FUNDAȚIUNEA GOJDU.

Representanța „Fundățiunei Gojdu“ a publicatū Analele acesteī fundățiunii pe anii 1892, 1893 și 1894. După aceste din urmă inventariulū avereī fundățiionale la finea anului 1893 arată:

a) Active licuide	1,641,661 fl. 28 cr.
b) Pasive	193,943 fl. — „
așa dar restulū activelorū face	1,447,718 fl. 28 „

față cu anulū 1892 se arată o sporire a avereī fundățiunei cu 110,757 fl. 82 cr.

Ear față cu avereā dela începutū din anulū 1870 de 93,427 fl. 79 cr.,

se arată unū crescământū de 1,354,290 fl. 49 cr.

Așa dar fundățiunea Emanuilū Gojdu, carea la anulū 1870 se începuse cu suma rotundă de 93,000, la finea anului 1893 a crescutū la respectabila suma de 1 millionū și jumătate floreni.

Ear bugetulū fundățiunei pentru 1895 arată suma perceptelorū, ordinare și estra-ordinare la olaltă, cu 82,448 fl. 06 cr.

erogate, ordinari și estra-ordinare la olaltă 22,339 fl. 26 cr.

așa dar la finea anului 1895 va rămâne unū

restū disponibilū de 60,116 fl. 80 cr.

Stipendistii vechi ai fundățiunei aū fostū pe anulū scolarū 1893/4: 6 medicinistii, 22 juriști, 4 filosofi, 1 farmacist, 9 tehnici, 9 gimnasiști și 24 rigorosanți.

Ear stipendistii noi s'aū priimitū: 3 medicinistii, 11 juriști, 2 filosofi, 1 tehnic, 1 comercialist, 4 gimnasiști, cu totul dar 97 stipendistii.

Schimbări mai însemnate în *personalulū reprezentanței* s'aū făcutū prin aceea, că dlū G. Serb, administratorū alū realităților fundățiionale din Budapesta, s'a alesū în reprezentanță, și în loculū D-Sale s'a alesū dlū Atanasiū *Cimponeriū*, fostū membru în reprezentanță, ear secretarū alū fundățiunei s'a alesū dlū Georgiū *Bogoevič*.

Analele fundațiunei, cari se împartă gratuită la redacțiunii și institute și corporațiunii se află de vîndare la *cassa metropolitană* din Sibiiu și la *cancelaria fundațiunei* din Budapesta à 50 cr. exemplariul, sunt de mare însemnătate, pentru-că dau ună tablou fidelă despre activitatea reprezentanței și despre starea cea înfloritoare a memorabilei fundațiunii, prin care fericitul Emanuil Gojdu s'a făcut ună adevărată mecenat al științei și culturei poporului român.

SOCIETATEA DÓMNELORŪ ROMÂNE DIN BUCOVINA.

Societatea dómnelorŭ române din Bucovina a ținută adunarea sa generală la 21 Aprile în sala palatului țerei, fiind presente 49 membre și o mulțime de membri binefăcători și óspeți. Presidenta Dna Elena de *Popovici* în cuvîntul de deschidere a dată espresiune profundei dureri pentru pierderea preameritatului sêu protectorŭ, arhiepiscopulŭ și metropolitulŭ Silvestru Morariu, apoi a dlui C. cav. de Mârza, a Dna Elisa Sturdza născute baronŭ Hurmuzachi. Din raportulŭ comitetului estragemŭ, că societatea, carea a înființatŭ și susține acum și o scólă de fetițe cu internatŭ, este în continua creștere și dezvoltare, atît în ceea ce privește numêrulŭ membrilorŭ (onorari 11, fundatori 14, ordinari 106, sprijinatori 48, corespondenți 57, cât și în privința stărei materiale. Membri noi au intratŭ în cursul anului 1894/5 31 membri fundatori, 12 ordinari și 19 sprijinatori. Filiale nouă s'au înființatŭ două: Părtescii inferiori și Căliceana.

Pentru sprijinirea scólelorŭ și scolarilorŭ sêrmanî, societatea, afară de întreținerea internatului, a spesatŭ 1750 fl., dând scolarilorŭ seraci haine, cărți, recuise de scólă și ajutóre în bani, parte lunare, parte pe odată. Spre a se poté acêsta, societatea a făcutŭ o colectă, din care s'au adunatŭ 1887 fl. 23 cr., din care sumă s'au împărțitŭ haine de iarnă și ajutóre în bani.

Cursul de limba română pentru fetițe, a fostŭ cercetatŭ de 182 eleve; învățămîntulŭ s'a predatŭ în două despărțeminte de cătră 2 învățátóre.

Internatulŭ pentru fetițele, cari cercetéză diferitele scóle din Cernăuți, s'a deschisŭ în anulŭ acesta cu deosebire prin

munificența dnului G. cav. de Popovici, mare-proprietariu în Stroesci, care a creat în scopul acesta o fundațiune de 10,000 fl., dați în administrarea societății. Casa pentru internat s'a cumperat cu 12,500 fl., ear pentru adaptarea ei s'a s'pstat 7,690 fl. În internatul deschis la începutul anului școlariu 1894/5 află întreținere și educațiune 31 eleve, 26 grătitu, ear 5 cu contribuirea de câte 5 fl. pe lună.

Directora s'a numitu d-șora Stefania Torețchi. Pentru *industria de casă*, societatea a dispus înstruirea copilelor în lucrul de mână, a arangiat un bazar și va se arangeze și un bazar pentru vândarea obiectelor.

Fundațiunil a priimitu Comitetul sub administrarea sa: de câte 500 fl. dela dlă Ioană Griboviciu, parochu în Stănesci și soția sa Eufrosina întru memoria copiilor lor Aurora, Aristia, Sinclitica și Elvira. Ear fundațiunea Paraschiva de Repta, creată de archimandritul Vladimiru Vasilie de Repta întru memoria maicei sale, a sporit cu 400 fl.

Starea averii societății este de 10,779 fl. 66 cr., precum și 6 fundațiuni încă în creștere. Afară de tacsele membrilor au mai intrat la societate o mulțime de subvențiuni și daruri, din cari amintim: 3 ajutore de câte 25 fl. lunar dela reposatul Metropolitu Silvestru, 1000 fl. dela reposatul Constantinu cav. de Mărză, 1000 fl. dela Banca de Escomptu din Viena, 748 fl. dela cav. Modestu de Grigorcea, câte 500 fl. dela D. cav. Goian și dela dlă Dr. Jancu cav. de Zotta, 350 fl. dela însoțirea districtuală de creditu din Storojineți, 214 fl. 65 cr. dela D. Grigorie de Pantasie, 200 fl. dela Al. G. cav. de Popovici, 200 dela N. N., 150 fl. dela dōmna Eufrosina Pantasie, 150 fl. dela dlă Jancu cav. de Tabora, 150 fl. dela dlă Jancu cav. de *Volcinski*, 147 fl. 20 cr. dela dna Elisa Sturdza născută Hurmuzachi, 100 fl. dela dna Victoria de Grigorcea, 100 fl. dela Dlă archimandritu E. Ciuntuleac etc. etc. Preste totu 28,236 fl. 75 cr.

În fine bugetul pe 1895 este la spese de 3700 fl., ear la acoperire de 3899 fl. 66 cr.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Cu începerea anului școlar 1895/6 se priimesc 15 fete de la 11—14 ani în institutul *Ioan Otteteleșan* de la Măgurele.

Cursul este de 5 ani, avându-levele totă întreținerea în institut.

Copilele, cari aspiră a fi primite în acest internat, trebuie se aibă cunoscințele, ce se cer în România la terminarea școlilor primare, și se fiă născute din părinți seraci.

Cererile pentru suscepere au se fiă instruite cu atestat de botez, de paupertate și despre terminarea clasei IV primare, și sunt a se adresa la *Academia Română* (Calea Victoriei Nr. 135) pentru comisiunea fundațiunii Otteteleșan, carea va examina cererile, va supune pre evele unui examen de primire din cetire și scriere analiza etimologică și sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române; examenele se vor face în localele Academiei la 4 Septembrie, ear cursurile vor începe la 18 Septembrie a. c.

Resultatul examenelor se așterne Maiestății Sale Regelui, ca protector al Academiei, spre decider.

Ear pentru lucrări literare Academia publică pe 1895 următoarele premii:

A. Premii pentru cărți publicate. I. *Premiul Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, de 4.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembrie 1895. II. *Marele premiu Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, în sumă de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1893 — 31 Octombrie 1896. III. *Premiul Statului Lazaru*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembrie 1895, se u celei mai importante invențiuni științifice, făcute de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exem-

plare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembre 1895. IV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de orî-ce natură. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Octobrie 1895. V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut *literar*, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1895 până la 31 Octobrie 1896. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octobrie 1896. VI. *Premiul Asociațiunei Craiovene pentru dezvoltarea învățămîntului publică*, în suma de lei 1.500, se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune cărți didactice în limba română, dintre cele tipărite dela 1 Ianuariu 1895 până la 31 Octobrie 1898. Terminul depunerii la cancelaria Academiei în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octobrie 1898. VII. *Premiul Hagi-Vasilie*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul dela 1 Ianuariu 1894 până la 31 Octobrie 1899, ală cărei cuprins va fi: Istoria comericiului la Români, seû starea actuală a comericiului în România, seû studii asupra legislațiunei comerciale în Statul român, seû orî-ce alte subiecte privitoare la comericiul român. Terminul presentărei cărților, în 6 exemplare, pentru concurs va fi până la 31 Octobrie 1899.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date. VIII. *Premiul Alesandru Ioană Cuza*, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Istoria Românilor dela Aureliană până la fundarea Principateloră*. Terminul presentărei manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. IX. *Premiul Alecsandru Ioană Cuza*, de 6.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Psichologia și metafisica poporulă română după literatura poporală*. Terminul presentărei manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. X. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai

bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. XI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice“. Manuscrutul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1896. XII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului“. XIII. *Premiul G. San-Marinu*, în sumă de 2.000 lei împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din 1898 celei bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient, cât și la Occident, începând cu secolul XVI până la anul 1860“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi la 1 Septembrie 1897. XIV. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da în sesiunea generală din 1898 pentru cea mai bună: „Carte de lectură pentru școlile secundare“. Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierei (de minimum 30 cople de tipar garmond) de 1.000 exemplare, din care 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1897. XV. *Premiul Alecsandru Bodescu*, de 1.500 lei, se va decerne în sesiunea generală, din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1898. XVI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Terminul prezentării manu-

scripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVII. *Premiulă Statulă Lazără* de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anulă 1899, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiectă: „Studiulă hidrografic completă ală unuia din următoarele rfuri: Jiulă, Oltulă, Argeşulă, Ialomiţa, Siretulă.“ Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVIII. *Premiulă Statulă Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1900 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiectă: „Istoria Româniloră în timpulă Domniiloră Regulamentare“. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până 1 Septembrie 1899. XIX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din 1902 pentru cea mai bună scriere despre: „Principiile morale şi creştinescă, de cari trebuie să se conducă părinţii în educaţiunea copiiloră loră. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărireă scrierei (de minimum 30 côle de tipară garmondă) în 1000 esemplare, din care 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1901. XX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din anulă 1906 pentru cea mai bună scriere despre: „Istoria României dela fondarea Daciei până la finele secolului presentă, pentru usulă şi întărirea simţminteloră patriotice ale tuturoră cetăţeniloră“. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărireă scrierii (de minimum 30 côle de tipară garmondă), în 1.000 esemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1905.

Notă. — Manuscriptele lucrăriloră puse la concursurile premiiloră de sub Nrii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX şi XX, se vor presenta anonime, purtând o divişă, care va fi reprodusă pe ună plică sigilată cuprindeând numele concurentelă. Academia îşi rezervă dreptulă de a tipări în publicaţiunile sale lucrările, ce se voră premia. Premiile se vor da autoriloră numai după tipărireă lucrăriloră premiate. Concurenţii sunt obligaţi, a areta totdeauna în scrisă, pentru care anume premiă presintă lucrările la concursă.

Din generosă donaţiune de preste 1 millionă a fericitulă Vasiliă Adamachi, Academia publică următoarele burse (stipendii):

a) o bursă de 100 lei la lună, pentru *scóle de poduri și șosele* pe totú timpulú studiului;

b) doue burse totú de câte 100 lei la lună pentru 2 tineri dela *facultatea de medicină* din Iași;

c) o bursă de 3600 lei pe anú, plus cheltuelile de scólă și cele de drumú, pentru *scóla de mine* din Freiburg (Sacsonia);

d) o bursă de 3000 lei anualí și spesele de scólă și de drumú pentru universitatea din Viena, *studiulú geologiei*, pe trei ani. Admiși sunt orí ce tineri románi afară de hotarele regatului;

e) o bursă de 6800 lei pe anú, plus spesele de scólă și de drumú, pentru unú elevú alú unei *scóle de mine* din statele unite americane. Problema acestui cursú este cu deosebire studiulú scóterei și prelucrării petroleului.

CÂTE-VA OBSERVĂRI ASUPRA COMMASĂRILORŪ.

Timpú îndelungatú, secolí întregi aú trecutú, până când genulú omenescú, sporindu-se mereú, a totú cuprinsú câte puținú din suprafața globului pământescú, așezându-se cu turmele sale de vite mai cu sémă pe acele locuri, cari i se păreaú mai acomodate și mai bune pentru pășunitú.

Cu timpulú și vieța acésta de nomadı, cari adecă se mutaú cu turmele lorú dintr'unú locú într'altulú, a începutú a se mai restringe, așezându-se popórele stabilú pe locurile ocupate pe cale pacinică séú prin cucerire.

În modulú acesta ni se infățișeză primele ocupațiuni ale pământului prin triburi și popóre, — ocupațiuni, cari parte formaú proprietatea ducilorú séú voivođilorú, parte a întregului poporú colonizatú. Cei dintăiú aú sciutú cu timpulú, pe multe locuri, ca se cucerescă și partea poporului pe séma lorú, obligându-lú pe acésta a face servițiú de iobăgiă.

La începutú, dupăcum am đisú și mai susú, triburile și popórele tráiaú mai cu sémă după crescerea vitelorú; după ce s'aú mai înmulțitú însé aú începutú a cultiva și bucate, purtându o economiă micstă (amestecată) de vite și de câmpú.

Astfelu aşedându-se popóarele stabilitu într'unu locu, au începutu a-şi face movile (ţeve) câmpuriloru, pe cari cu timpul le au împărţitu în trei părţi: ogóre, cari se lásau şi pentru păşunitu, seménaturu de tómnă şi de primăvéră.

Sistemulu celoru trei câmpuri se ascrie Germaniloru, dela cari l'au adoptatu cele mai multe state. Astădi mai sporindu-se popóarele, s'a adevéritu, că nici sistemulu celoru trei câmpuri nu mai póte împăca trebuinţele loru dílnice, din care causă s'a inventatu sistemulu câmpuriloru commasate.

În câmpurile commasate nu se mai lasă ogorú, ci pământulu se cultivă întregú în totú anulú, schimbându-se numai seménaturile de pe elú. De aceea sistemulu acesta este mai potrivitú acolo, unde nu lipsescú braţele pentru lucrulu câmpului.

Nu este scopulu acestorú şire, de a intra în detaiú asupra câmpuriloru commasate, arătându modulú lorú de împărţire şi cultură, ci mai multú de a aréta aci pe scurtú motivele pentru şi contra commasáriloru.

Partisanii commasáriloru susţinú, că pământulu nu odichnesce nici unú anú şi decă se lasă în ogorú, de óre-ce sárurile şi leşiile aflátóre în elú totú aşa se topescú şi nimicescú, ca şi când s'ar lucra; că ogórele, după ce se ară, nu mai dau nici vitelorú păşunea de lipsă, aşa încátú acelea staú se pără de fóme preste véră; că fiindú pământurile tare parcelate şi risipite, se perde multú timpú de lucru cu alergatulú dela unú locú la altulú; că nefindú pământurile bine însemnate prin petrii séu brazde, se întâmplă multe daune şi neplăceri cu vecinií agrilorú şi fênaţelorú; că la uscatulu fênului cu deosebire se alérgă fórté multú dela unú locú la altulú, mai cu sémă când se arată câte o plóia; că fiindú pământurile necommasate tare înguste şi micí, nu se potú nici îmbunătăţi şi gunoi cum se cade, de óre-ce pe timpú de ploii totú gunoiulu se spală şi strecórá pe ale vecinilorú, cu

deosebire decât mai sunt și ceva pieșișe; că „schimbându bucatele, — diceau și străbunii nostri, — încă odichnescu agrii, fără a perde o parte din venit“, rămânându pământul nelucrat; că ómenii s'aú mai înmulțitú, érá pământulú a rémasú totú acela, prin urmare trebuie întregú lucratú în totú anulú; că pe ogóre nu se póte ținé unú soiú de vite mai bună, de óre-ce pierú de fóme véra mai alesú ș. a. ș. a.

Contrarii commasárilorú susținú, că bucatele nu se mai facú așa bune în câmpurile commasate ca în ogóre, cu deosebire gráulú se pipernicesce de totú; că nu se mai potú ținé nici atâtea vite ca până acum, de óre-ce și preste vérá în grajdú recerú prea multú lucru, érá pășunile comunale devinú prea înguste, strimte și scumpe pentru tóte vitele locuitorilorú; că cu ocasiunea commasárilorú se întâmplá prea multe nedreptáți, apoi spese mari, pentru acoperirea cărorá proprietariú de pământú trebuie sé se înglóde în mari datoriú; că pământulú pe cele mai multe locuri e tare deosebitú după calitatea și fertilitatea lui, prin urmare pe lângá tótá bunăvoința nu se póte împărți dreptú; că pe multe locuri sunt riuri, cóste și morástine, cari potú deveni stricáciose pământurilorú commasate; că de-și cu ocasiunea commasárilorú se dá pământulú la unú locú, totuși avéndú proprietariulú lui câți-va copii, după mórtea aceluia érá se parcelézá; că fiindú și pământulú o marfá de vëndare, prin acésta elú érá se póte schimba și parcela; că în câmpurile commasate se recerú spese mai mari, atâtú pentru procurarea unú soiú mai bunú de vite, unelte și semințe, cât și pentru lucrulú câmpuluiú ș. a. ș. a.

Cumpánind motivele aduse aci *pentru* și *contra* commasárilorú fără pártinire, vom ajunge la acea conclusiune, că pe puține locuri se potú efectuí ele fără vátemarea și daunarea celorú interesați. De aceea poporulú nostru pe cele mai multe locuri, când aude de commasári, se teme ca și când ar auđi de altá nápaste séú bólá.

Nu numai poporul nostru, care în urma conservatismului său și-a păstrat: limba, legea și alte datine frumoase strămoșești, der chiar și altele privesc cu ore-care indiferentism (nepăsare) la reformele introduse în timpul din urmă în economie, pentru cari se receră: bani, bani și ér bani, cum dicea Napoleon.

„Se vedem, se ne mai socotim, apoi vom cerca și noi.“ Cam în modul acesta rezonă cei mai mulți dintre plugarii noștri, când li se face vr'o propunere pentru îmbunătățirea soiului vitelor și séménăturilor. După-ce s'aú convinsú apoi, că acelea sunt bune și rentabile, îndată le cêrcă și ei, fiă și numai ca de probă pentru unú micú început.

Ca dovadă despre acésta, fiă-ne permisú la acestú locú a areta, câtă greutate întimpină la începutú cultura trifoiului roșu. Îndată ce s'aú convinsú însé și plugarii despre folosul lui, aú începutú a-lú cultiva și ei, fiă și numai prin holde, așa încátú astăđi puține comune vei mai afla, în cari se nu se cultive.

Așa și cu commasările! Sê se convingă și poporul nostru, că acelea îi sunt spre binele și folosul lui, că la introducerea aceloră nu se face părtinire în favorul unuia și în defavorul altuia, și atunci suntem convinși, că și acelea vorú fi îmbrățisate cu căldură, ca unú nouú sistemú economicú, ce-lú pretinde spiritulú timpului, în care trăim.

Ioanú Georgescu.

DIN SCÓLA VIETŪ.

(Aforisme alese și traduse de Jeronimú G. Barițiu.)

Judecă despre alții, precum voiesci sê fi și tu judecatú de alții.

*

Breton.

Nu condamna nici odată pe deaprópele têu, până ce n'ai ajunsú în pozițiunea lui.

*

Talmud.

Când voesci sê enumeri defecte străine, începe a enumera mai întâiú ale tale, și decă nu me înșelú, îți va lipsi timpulú pentru defectele străine.

*

Logau.

Când ești singură, cugetă-te la defectele tale; — când te afli în societate, nu vorbi de ale altora.

Chinez.

Cugetați numai a depărta néua, care albesce pragul casei vóstre, și nu băgați în sémă bruma, care copere casa vecinului vostru.

Chinez.

Amice! privesce-te pe tine și nu pe mine. Și decă greșescă eă, îndrăpă-te tu.

Inscripție pe o casă.

Să nu arăți cu degetele mânjite la petele altora.

Francez.

Defectele amicilor se le cunóscem, dér se nu le numim.

Proverbial.

Dojenesc pe amiculă tēu în secretă și laudă-lă în publică.

Seneca.

Cel-ce laudă în presentă

Și defaimă în absentă,

E vrednică de pestilentă.

Proverbial.

Muscele descoperă răni, albinele floră, ómenii bună calitățile, ómenii josnică defectele.

Indian.

Ómenii nobili sunt cei ce răspândescă calitățile eminente ale altora: vântulă duce parfumulă floriloră în tóte direcțiunile lumei.

Indian.

Cel-ce vorbesce pré multă despre alții, își arde limba.

Winkler.

Veninulă calumniei nimicesce dintr'odată trei ómenii, pe celă ce o vorbesce, pre cel-ce aude și pe celă ce-lă atacă.

Talmud.

Cel-ce ascultă calumnia e ală doilea calumniatoră.

Ali.

Calumniatorulă are pe draculă pe limbă, și celă ce-lă ascultă, în urechi.

Proverbială.

Aură fără preță fură hoțulă, inimă caldă calumniatorulă.

Rusesc.

Se nu te temă de bălaurulă cu șapte capete; dar teme-te de fățarnici, cari ascultă și răspândescă vorbe; pentru că ceea ce astfel de ómenii aă făcută rău într'ună momentă, tu nu poți îndrepta într'ună ană întregă.

Turcesc — persescă.

Sabii ascuțite taiă amarū, dar limbile false și mai amarū.

Proverbial.

Cu securea tai unū pomū: dér acesta éráși crese la locū.
Cu sabia tai în carne; dér acésta éráși se vindecă. Ranele însă,
care le face limba, nu se vindecă nici odată, și tăieturile ei nu
cicatritéză.

Arab.

Décă cineva te a vorbitū de răū în dosulū tēū, și unū altulū,
care se dă de amiculū tēū, îți spune vorbele acelea: apoi pe acesta
consideră-lū de unū dușmanū și mai periculosū ca pe celū dintăiū;
pentru că acela te vorbește de răū în dosulū tēū, în vreme ce
acesta ți-o spune în față.

Turcesc-persescū.

Când unū omū nobilū își plécă capulū, apoi vina e a aceluia,
care l'a insultatū. Când cine-va întórce lumina, atunci ea arde
mâna celui-ce o ține.

Tibetan.

Cenușa recade în fața celui care o aruncă.

Prob. vest-african.

Necredința — infidelitatea — bate pe propriulū său stăpănū.

Proverbial.

Fii tu bunū, și lasă pe ómenī sē te vorbéscă de răū; cel ce nu
e împovératū cu pecate proprii, póte portá mai lesne pécate străine.

Rückert.

Când te împunge limba defaimatorului,
Apoi sē-ți faci acésta de mângăiere, că:
Nu sunt tocmai fructele cele mai rele,
La care rodū vespī!

Bürger.

Aruncă óre cineva cu pietrii în pomī fără fructe?

Sadi.

Décă vrēi ca ciórele sē nu te încomodeze cu strigătulū lorū,
nu te faee bumb la turnulū bisericel.

Göthe.

Onórea e o ființă nevėdută, și adesea o posede acela, care
nu o are.

Shakespeare.

Viéta se asemėnă cu unū teatru: cei mai răi aū adesea locu-
rile cele mai bune.

Aristonymos.

Succesulū e evidentū, tendența însă nu e nici odată clară.
De aceea tóte istoriile omenesci vor fi eternū judecate dupa succesū.

Rückert.

Eruditul e în patria sa ca aurul în scufa sa. *Arab.*

*
Celu ce nu periginéză din patria sa și nu vede lumea plină de miș de minuni, acela sémena cu o bróscă de fântână.

*

Bróscă de fântână nu vede nimicú din marea largă.

*

Cine-va nu vede lumea, decă o privesce numai din propria lui feréstră.

*

În patria mea me tacséză după nume, în străinătate după haina mea.

*

Decă ai avé în internulú téeu tóte calitățile eminente și ești réu înbrăcatú, toți te vor desprețui. Orí cât de cuminte e liliaculú, totuși se dice, că e năpustitú de tóte paserile.

*

Precum ți-e haina, așa și ospitalitatea. *Arab.*

*

Durerósă e diminéța orfanilorú și séra călătorilorú.

*

Celú fericitú se rămână acasă. *Prov. elin vechiu.*

*

Fumulú patriei e mai luminosú decâtú foculú străin. *Latin.*

*

E mai de preferitú a bea în țera proprie apă din păpucú, decât în țeră depărtată și străină mied din pocalú de aurú.

*

Spune-mi ce e aceea ce ómenii numescú „iubire“?
— O copile, lucrulú celú mai dulce și celú mai amar.

*

Orí cât ai fi de fericitú séu nefericitú,
Inima are lipsă de o altă inimă.
Bucuria împărțită e bucurie îndoită,
Durerea împărțită e durere înjumătățită.

*

Poți se te lipsesci de ómení; dér îți trebuie unú amicú.

*

Voiú se-ți arétú unú mijlocú, fără beatură, fără erburí, fără descánțece: Voesci se fiú iubitú, iubescé.

O rudenie e o parte a trupului nostru, unŭ amic o parte a sufletului nostru.

Francez.

*

Unŭ amicŭ e unŭ sufletŭ in doue corpuri.

Aristotel.

*

Acelŭ bărbatŭ e nebunŭ, care-și numără *mulțimea* prietinelorŭ ; unŭ mănunchiŭ de trestie nu-ți ajută, când ai lipsă de o bătă.

Rückert.

*

Nimicŭ mai obicinuitŭ decâtŭ numirea de prietinŭ, nimicŭ mai rarŭ decâtŭ prietinia adevărată.

Francez.

*

Unŭ bărbatŭ fără prietinŭ e ca mâna dreaptă fără cea stângă.

Persan..

*

Cel-ce trăesce fără prietinŭ, n'are se remână multŭ timpŭ înțeleptŭ.

Francez

*

Unii se nascŭ, pentru de a inventa, alții pentru a înfrunțeta ; dar celŭ ce auresce atrage mai multŭ privirile asupra sa decât architectulŭ.

Vauvenargues.

Aprile face florile, și Maiulŭ primesce mulțemita.

Proverbial.

*

Augustŭ cŏce fructele, și Septembre le adună.

Italian.

*

Omulŭ arŭ trebui să-și dăcă : Nu-mi pasă decâtŭ ocupŭ vre-o pozițiune, ci decâtŭ sunt capabilŭ se o ocupŭ. Nu-mi pasă decâtŭ sunt cunoscutŭ, ci decâtŭ sunt demnŭ a fi cunoscutŭ.

Confuciu.

*

Nu reflecta la *căți* le placŭ, ci *cui* placŭ ; pentru că a nu plăcé celorŭ răi însemnă a fi lăudatŭ.

Seneca.

*

DIN CRONICA LUNARĂ.

Excursiune artistică. Reuniunea română de musică din Sibiŭ, sub conducerea d. profesorŭ G. Dima, a făcutŭ în sărbătorile Rosaliilor o excursiune artistică în România, și a concertatŭ în prima și a treia și de Rosaliŭ în București, sala Ateneului, ear Joi Reuniunea a datŭ unŭ concertŭ în Brașovŭ, sala redutei, și Vinerŭ

séra întrégă Reuniunea, în număr de 70 persoane, s'a re'ntorsă în cea mai bună dispozițiune la Sibiiu. Reuniunea a avută în tôte cercurile capitalei cea mai bună priimire; concertul ei de Marți l'a onorată cu prezența M. S. Regina, ear M. S. Regele a distinsă, pre domnul Dima cu audiență privată și cu medalia Benemerenti cl. I.

Diua de 3/15 Maiu o a sərbătoritū întrégă presa română și o mulțime de societăți din tôte părțile românesci, ca o și memorabilă în istoria poporului nostru.

La Seminariulă română din Lipsca s'a deschisă cu 1 Maiu a. c. nouă cursurile semestrului de vară. Directorulă acestui seminară Dr. Weigand a espusă scopulă, ce-lă urmăresce filologia română, ear séra a dată în localitatea sa o petrecere membriloră seminariailă, între cară sunt și 7 români, și între aceștia 2 macedoneni. La stăruințele dlu Dr. Weigand pe viitoriū 2 seminariști voră avé tótă întreținerea în seminariū. Totū la stăruința D. Sale se voră publica în viitoriū și analele acestui seminariū, și în curëndū va eși de sub tipariū și importantă scriere a aceluia „Călătoriă la Româniă din Macedonia“. Noi încă în anii trecuți am luatū notiță despre acestū memorabilū seminariū și de nouă salutăm buna lui intențiune, de a propaga și în străinătate cunoscința limbei și literaturēi nōstre.

Răspunsū la enciclica Papei. După foile din Turcia patriarculū ecumenicū din Constantinopole pregătesce unū răspunsū la cunoscuta *enciclică a Papei*, care invită tôte bisericile creștine a se refintōree în sinulū bisericei romano-catolice. Credemū, că răspunsulū proiectatū ar puté fi fōrte scurtū.

În memoria lui Ioanū Brătianū La 4/16 Maiu s'a făcutū unū frumosū peregrenagiū la mormēntulū marelui patriotū *Ioanū Brătianu* la Florica, moșia familiei. Partea religiōsă o a condusū P. S. S. *Partenie* alū Dunărei de josū cu numărōsă esistență. M. S. Regele Carolū a fostū reprezentatū prin adjutantulū regalū maiorū Istratū. La solemnitate aū asistatū mulțime de cetățeni din tôte părțile, mai cu sémă din partidulū liberalū și studentime.

Catedrala din Constanța s'a sfințitū la 21 și cea din *Cernavoda* la 22 Maiu c. Preparativele le-a făcutū architectulū ministerialū d. *Dobrescu*; cultulū dumnezeescū l'a oficiatū episcopulū *Parteniū* alū Dunărei de josū. Guvernulū a fostū reprezentatū prin ministrulū de culte *Tache Ionescu* și celū de justițiă *Al.*

Marghilomanu. Cântările bisericești le-a executat corul metropolitan din Iași sub conducerea d. *Musicescu*.

Întru amintirea războiului din 1878, prin care România a recâștigat independența, se pregătește rădicarea unui monumentu comemorativu.

Bătaia cu flori din Bucuresci, noutate pentru capitala României, introdusă prin osteneța și talentul primarului N. Filipescu, d-na Filipescu, d-na Sichleanu ș. a. și la care a concursu în prima liniă A. L. R. principele Ferdinand și principesa Maria, a avut un rezultat presté tótă asceptarea: 9000 lei pentru scopuri filantropice.

Kulturregyletul maghiarü din Transilvania a avutü dela 1 Iuniü 1894 până la 30 Aprile a. c. venitü de 130,351 fl. 54 cr. și tótă averea lui face în presentü 1,162,349 fl. 20 cr. Numërulü membrilorü este: 72 pe viéță, 1861 fundatorü, 9024 ordinarü și 3570 sprijinatorü, cu totulü 14,527. Bugetulü pentru anulü acesta s'a statoritü cu 62,993 fl. spese. Scóle noue, alü cărorü scopü principalü, precum se scie, e maghiarisarea, s'aü mai înființatü 3: în Măierău, V.-Odorheiu și C. Razotyásfalva; s'a cerütü dela guvernü înființarea de scóle de statü, și asile de copii; bibliotece poporale s'aü înființatü 55, coruri de cântări 30; dreptü premii pentru conducători s'aü datü 1000 fl. etc. etc., parte mare din punga țerei, adecă din dările cetățenilorü.

Persecuțiuni religioare. În „Gazeta Bucovinei“ Nr. 41 a. c. se află reprodușü după fóia rusescă „Haliceanin“ unü proiectü ținütü ascunsü până pe la 1717, ear de pe atunci datü la ivélä, proiectü pentru nimicirea Rușilorü (Rutenilorü) din partea Polonilorü. Pentru curiositate comunicămü în cele următóre unele puncte din strategia secretă, după carea aveău se procedă Polonii rom. catolici la nimicirea seü celü puținü la unirea Rușilorü ortodoxi. Acelea sunt pe scurtü: a ținé prietiniä cu Rusia, ca ea se nu observe, ce se face cu correligionarii ei din Polonia; a nu fi admiși Ruteni la diregătoriü de statü, a nu se priimi Ruteni nici în serviciü private, a se introduce prin têrgurile rutene Evrei, cari se le ia din mâni comerciulü și averile, a se persecuta preoțimea rusescă de josü până susü și a se aduce în atárnare de preoțimea polonă, a se ținé preoțimea rusescă și familiile lorü în prostiä, dependentă și sêrăciä, a propaga între ei celibatulü, a se oprü poporulü dela scóle, a pune vina tuturorü relelorü pe Ruteni, a-i aduce prin amăgiri și amenințări în biserica rom. catolică, și decă tóte acestea nu succedü, a-i alungă din țără și a colonisa pămên-

tul rămasă pustiă cu Poloni. Fôrte caracteristică și semenându de minune cu cele practicate apoi și în alte țeri! Și finele? Finis Poloniae!

Reuniune națională regnicolară. În Budapesta se fac preparative pentru înființarea unei reuniuni în măsură mare sub titlul de mai sus, carea se câștige aderenți „în toate stratele societății fără deosebire de religie, naționalitate, partidă politică, stare sevă clasă“, și care și-a luat problema a combate pre adversarii *unității* (se înțelege maghiare), se împace pre cei rătăciți și se desarmeze pre cei ce i-au dus în rătăcire“. — Reuniunea în înființare se deochiă deja prin numirea și prin aceste caractere ale problemei sale. Credem, că geniul cel bun al românimei va păzi pre toți fiii aceleia, ca nu cum-va prin frase mincinoase să se amăgescă a se face contrari națiunii, care i-a născut și i-a crescut.

In causa despărțirii ierarchice a Românilor de către Sârbi. Se scie, că în comunele micste sârbo-romănesci din Ungaria și Banat delă reînvierea metropoliei române se începuse un mare număr de procese pentru biserici și proprietățile aceloră. Delegațiunile congresuale sârbesci și române au emis comisiuni din sinul lor, cari se încerce curmarea acestor procese și ajungerea la o împăciuire pe calea bunei înțelegeri. Comisiunea sârbescă e compusă din dd.: Episcopul Nectarie al Verșetului, Dr. Polit și Dr. Nedelcovič, ear cea română din dd. Nicolau, episcopul Caransebeșului, Dr. Iosif Gall și Vincențiu Babeș. Comisiunile s'au întrunit în reședința episcopescă din Vêrșet, unde s'a făcut un bun început în această cauză. Se vedem și sfârșitul!

Proiectul de lege privitoriu la recepțiunea religiunii israelite a fost priimit în camera magnaților la 3/15 Maiu a. c. cu 108 voturi contra 107, dirimend presidentul pentru proiect. Ear proiectul de lege pentru libertatea confesională (neconfesionalitate) a fost respins cu 110 contra 109 voturi.

Scripte oprite. Ministrul r. u. de culte și instrucțiune publică a dat ordinul autorităților scolare, ca se caute după „scripte agitatorie române“, ce s'ar importa din afară și s'ar distribui între elevii scôlelor medii și chiar și ai scôlelor elementare. După cercetările făcute de autoritățile scolare de toate confesiunile, nu s'a aflat nimic, și totul se reduce la cine scie ce miserabile denunțiauni, cari în patria noastră acum mai mult ca orî și când sunt la modă.

„*Carmen Sylva*“. Sub titlul acesta tinerimea academică română din Graz a format o societate literară, ale cărei statute sunt aprobate de guvern. Felicităm din inimă tinera întrunire.

Premii pentru propunerea limbii maghiare. Dl. ministru r. u. de culte și instrucțiune publică a împărțit vre-o 300 premii de câte 50 fl. între învățătorii, cari facă progrese mai mari cu propunerea limbii maghiare. Se vede, că țera sirmana, ai cărei locuitori din cauza lipsei de pâine emigrăză cu miile, totu mai are bani și pentru articuli de luscă. Credem, că învățătorii români nu voru lâcomi după astfelu de premii cu tendințe nepedagogice ba chiaru antipedagogice.

BIBLIOGRAFIA.

Sub auspiciile Academiei Române au eșit:

Michailu Kogălniceanu. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă, sub președința M. S. Regelui la 17 Martiu 1895, de *A. D. Xenopol*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlui *Dimitrie A. Sturdza*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 1 leu. (Cu portretulu lui M. Kogălniceanu).

Despre transmiterea proprietăților immunisante prin sângele animaleloru immunisate. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă sub președința M. S. Regelui la 24 Martiu 1895, de Dr. *Victoru Babeș*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlui *Nicolae Cretzulescu*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 50 bani.

Basmele române în comparațiune cu legendele antico-clasice și în legătură cu basmele popóreloru învecinate și ale tuturoru popóreloru romanice. Studiū comparativu de *Lazaru Șăineanu*. Operă premiata și tipărită de Academia Română. București, lito-tipografia Carol Göbl, Strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 10 lei.

La țintă! Meditațiune politică de *N. Cristea*, ases. consist. Sibiu, Institutulu tipograficu T. L. Albini, 1895. Prețulu 40 cr.

Monografia comunei bisericesci române greco-orientale din Bacifaleu (Săcele), protopresbiteratulu Brașovulu, cu portretulu bine nimiritu alu Asesorulu consistorialu, protosincelu *Nicanoru Frateșu*. Brașov, tipariulu A. Mureșianu, 1895.

Vięta și scrierile lui Eminescu, din sfera literaturęi mai nouę române, de Dr. Ilie *Cristea*. (Lucrare de promoțiune academică). Gherla, tip. A. Todoran „Aurora” 1895.

Raportul general al societății de lectură „Petru Maior” a tinerimeii române din Budapesta pe anul școlastic 1894/5. Localul societății: strada Pomul verde (Zöldfa) 43, parter 4. Budapesta 1895, proprietatea societății.

FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢIŢ.

TransportŢ din Nr. 4 1895, 1634 fl. 31 cr. și 9 lei.

Ex. Nr. 211—1895. *Lista Nr. 480*. Colectante: Petru SănmargiteanŢ. TeodosiŢ LechințianŢ, preotŢ gr. cat. 1 fl.; TeodorŢ Aldea 20 cr.; Dumitru MunteanŢ, invęțatoriŢ 30 cr.; Petru SănmargiteanŢ, parochŢ gr. cat. 1 fl. Suma 2 fl. 50 cr.

Cucerdea romănă, 21 IanuariŢ 1895.

Lista Nr. 481. Colectante: Alecsandru I. MoldovanŢ. Isaia MoldovanŢ, preotŢ în Chirileu 1 fl.; Nina Moldovan 2 fl.; Alecsandru I. Moldovan, proprietariŢ în Chirileu 5 fl.; StefanŢ Nilea, invęțatoriŢ în Chirileu 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 482. Colectante: NicolaŢ PopŢ, parochŢ gr. cat. NicolaŢ PopŢ, preotŢ gr. cat. 1 fl. Suma 1 fl.

TransportŢ 1646 81 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALĂ.

ProcesŢ verbalŢ

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura romănă și cultura poporului romănŢ, ținută în 13 Iunie 1895 în SibiiŢ.

Președinte: I. M. MoldovanŢ, președintele Asociațiunei.
Membrii prezenți: I. V. Rusu, I. St. Șuluțiu, Zacharie

Boiu, Ioanŭ Papiŭ, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, N. Togaŭ bibliotecariŭ.

Secretariŭ: Dr. V. Bologna.

Nr. 80/209. Tipografia archidieceŝană din loc, cu datul 10 Iunie 1895, aŝterne două conturi, unulŭ à 165 fl. pentru cliŝeurile coman-date spre tipărire diplomelorŭ, unulŭ à 148 fl. 68 cr. pentru tipărire diplomelorŭ în 1200 esemplare, pentru tipărire regulamentului in-ternŭ, a consemnării membrilorŭ Asociațiunei ŝ. a.

— Spre scire cu aprobare, ér' conturile, în suma totală de 313 fl. 68 cr. se asemnăză la cassă spre solvire din fondulŭ generalŭ alŭ Asociațiunei.

Nr. 81/191. Domnulŭ Nicolaŭ Sustaŭ, avocatŭ în Braŝovŭ, cu datulŭ 3 Maiŭ transpune dreptă donațiune pentru biblioteca Asociațiunei țiarulŭ „Kronstädter Zeitung“ de pe aniŭ: 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, ŝi „Kronstädter Ka-lender“ pe aniŭ: 1868, 1871, 1872, 1873, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894.

Ear prin domnulŭ Zacharia Boiŭ, primŭ-secretariulŭ Asocia-țiunei, transpune o mică colecțiune de acte, spre pestrare în bi-blioteca Asociațiunei.

— Spre scire cu mulțemită, avëndŭ a se transpune la bibliotecă spre păstrare.

Nr. 82/196. Tinerulŭ Ioanŭ Romanŭ, învțăcelŭ-mesariŭ în Cicmandru, cu datulŭ 17 Maiŭ a. c. cere la ocaŝiune unŭ ajutoriŭ din sumele menite spre aceluŭ scopŭ.

— Cererea se înapoiază, avëndŭ a se înainta aici, când se va escrie concursŭ cu acestă menire.

Nr. 83/200. Președintele Asociațiunei Dl. I. M. Moldovanŭ, transpune cu datulŭ 22 Maiŭ a. c. cererea domnului Desideriŭ Borbola, avocatŭ în Sătmarŭ, pentrŭ-ca ŝe se conferăscă ficei sale Laura restulŭ de 500 fl. din stipendiulŭ de 1500 fl. folositŭ de dom-nișora Alexandrina Cunțanŭ, ca elevă la conservatoriulŭ din Lipsca, seŭ dacă acela nu s'ar putea, ŝe i-se voteze altŭ ajutorŭ de 1200 fl. oriŭ minimum de 1000 fl. pe doi ani, câte 500 fl. pe anŭ, ca ŝă ŝe pótă cultiva în arta mai înaltă musicală.

— După-ce restulŭ stipendiului de sub întrebare s'a votatŭ, în ședința dela 6 Septembrie 1894, dlui I. Demianŭ, elevŭ la conser-

vatoriul din Lipsca, ear de alte mijloce cu acéstă menire Asociațiunea nu dispune, cererea nu se pôte învuița.

Nr. 84/215. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei, înaintéază în traducere română Regulamentul pentru esamenele publice, private, supletorii și de emendare dela scólele poporale superióre și civile de fete și băeți, sustínute de statú, comune, societăți și privați, — edatú prin ordinulú ministrului r. u. de culte și instrucțiune publică, cu datul 20 Martie 1895. Nr. 5.009, — pe lângă rugarea sê se apróbe tipărirea lui ca suplementú la program'a scólei din 1894/5.

— Regulamentulú servesce spre scire, și se decide a sê tipări în procsimii numéri din fóia Asociațiunii „Transilvania“ și după aceea în broșurá separatá.

Nr. 85/214. Președintele Asociațiunei Dl. I. M. Moldovanú, transpune hârtia domnului Primariú oráșenescú din Sibiiú, dto 4 Iunie 1895, Nr. 66, prin care se comunicá hârtia Domnului Comite supremú alú comitatului Sibiiului din 30 Maiú a. c. Nr. 100, cu ordinul Înaltului Ministru de interne Nr. 929/1895, pentru-ca sê se modifice Statutele Asociațiunei, proveđute cu clausula mai înaltá de aprobare la 1861, și în specialú § 5 și 21, cari nu mai corêspundú actualelorú împregiurári de statú, și sê se înainteze în terminú de 2 luní la înaltulú ministeriú r. u. de interne, spre a se provedé cu clausula de aprobare.

— Spre scire, însárcinându-se biroulú a întrevení la onoratulú Presidiu alú magistratului oráșenescú din locú, ca sê abstea dela terminulú de 2 luní pentru înaintearea statutelorú modificate, deóre-ce modificarea lorú cade în competența adunárei generale, care anulú acesta se va ținé în Blașiu cátrá finea lui Augustú st. n., după care numai decâtú se vorú înainta; ear pentru pregătirea noului proiectú de statute se invitá comisiunea numită deja în ședința acestúi comitetú dela 9 Novembre 1892, în persónele Dlor Dr. II. Pușcariú, I. V. Rusu și P. Cosma, ca sê pregătéscă proiectulú de statute, spre a se puté înainta la timpulú seu adunárii generale a Asociațiunei din anulú acesta spre definitivá statorire a tectului.

Nr. 86. Depártându-se din Sibiiú pe timpú mai îndelungatú Dl. Dr. Ilarionú Pușcariú, vice-președintele Asociațiunei și delegatulú scólei,

— Sê încredințéază substituirea, în afacerile de delegatú alú scólei, Dluí primú-secretariú alú Asociațiunei Zacharia Boiu.

Nr. 87. Verificarea acestui procesu verbalu

— Să incredințeză Domnilor : I. V. Rusu, Z. Boiu și P. Cosma.
Ședința se încheie.

D. u. s.

I. M. Moldovanu
președinte.

Dr. V. Bologa
secret. II.

S'a verificatü. — Sibiiu, 20 Iuniu 1895 n.

I. V. Rusu m. p.

Zacharia Bolu m. p.

Partenle Cosma m. p.

Nr. 201/1895.

CONCURSÜ LITERARÜ.

Adunarea generală ordinară a reuniunii districtualei învățătoresci aradane, în ședința sa a doua dela 6/18 Aprile a. c. sub Nr. 15 alü protocolulu, conformü punctulu II. din raportulu generalü alü comitetulu centralü, a decisü, ear comitetulu prin subscrisulu biuroü escrie prin acësta premiü de 100 flor. (o sută) floreni v. a. pentru cea mai bună carte românească, merită ca manualü în scöla poporală, din ori ce ramü alü învățământulu, cu terminü de concursü până la 1 Martiü n. 1896, pe lângă următorele condițiuni :

1. Cartea se conține întregü materialulu de învățământü alü ramulu respectivü.

2. Cuprinsulu se nu fiă vastü, dar împărțitü în grade concentrice ; se fiă espusü în stilü clarü și concis, și scrisü cu ortografia Academiei.

3. Lângă manuscriptulu scrisü în trei esemplare anonime se se accludă o cuvertă sigilată, provędută cu unü motto, carea se conține înlăuntru numele autorulu.

4. Dreptulu de proprietate se va regula specialü între reuniune și autorü.

5. Manuscriptele se se trimită la adresa președintelü reuniunii în Aradü, celü multü până la terminulu susamintitü.

Aradü, din ședința ordinară a comitetulu centralü, ținută la 4/16 Maiü 1895.

Teodorü Ceantea m. p.,
președinte.

Nicolae Ștefu m. p.,
secretarü I.